

РЕШЕНИЕ

№ 5997

гр. София, 13.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав,
в публично заседание на 30.08.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Романова

при участието на секретаря Илияна Янева, като разгледа дело номер **5428** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/, във вр. с чл. 145 -178 от Административно-процесуалния кодекс /АПК/ образувано е по подадена жалба от Б. И. С., ЕГН [ЕГН], срещу решение № 2153-21-108 от 16.05.2023 г. на директора на ТП на НОИ С. - град, с което е потвърдено разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ С. — град. С потвърденото разпореждане е постановен отказ за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст /ОСВ/ на основание чл.68, ал.1-3 от КСО по подадено на 04.01.2022 г. заявление.

В жалбата се твърди, че обжалваното решение е постановено при допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, материалния закон и целта на закона. Жалбоподателката счита, че административният орган неправилно е приел, че времето, през което е отглеждала дете до 3 годишна възраст и е получавала обезщетение за безработица не следва да бъдат зачетени като действителен стаж. Цитира чл.9, ал.2, т.1 и т. 2 КСО, чл.38, ал.3, т. 6 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, според които се зачита осигурителен стаж за времето на платен или неплатен отпуск за гледане на дете. По отношение на времето, в което е получавала обезщетение за безработица, цитира чл.354, т.7 от КТ, според който трудов стаж се признава и за времето, през което не е съществувало трудово правоотношение, когато работникът или служителът е останал без работа и е получавал обезщетение за безработица. Иска се отмяна на оспорените актове и връщане на преписката на административния орган за ново произнасяне, както и

присъждане на сторените по делото разноски.

В съдебно заседание, жалбоподателката чрез процесуалния си представител адв. Т., поддържа жалбата. Счита, че с обжалвания акт се признава правото на зачитане на осигурителен стаж по време на безработица. На следващо място, обръща внимание, че с решението на директора на ТП на НОИ С. – град се признава непризнатия с разпореждането стаж в Е.-текст ООД. С тези установявания, адв. Т. счита, че са изпълнени материалноправните предпоставки за упражняване на правото на пенсия. Представя списък с разноски.

Ответникът - директорът на ТП на НОИ – С. град, чрез процесуалния си представител юрк. М., оспорва жалбата. Счита, че жалбоподателката не отговаря на изискванията на разпоредбата за наличие на 15 години действителен осигурителен стаж. Обръща внимание, че зачетеният осигурителен стаж като неработеща майка, обезщетение за безработица и за оставане без работа не са действителен осигурителен стаж по смисъла на §1, ал.1, т.12 от ДР на КСО. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Административен съд София град, III отделение, 16 състав, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Със заявление вх. № 2113-21-30 от 04.01.2023 г. /л.13/, Б. И. С. е направила искане за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст /ОСВ/, към което е приложила документи съгласно чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ за преценка правото на пенсия.

Въз основа на представените документи, длъжностното лице по пенсионно осигуряване е зачело осигурителен стаж в размер на 14 години, 07 месеца и 17 дни от трета категория труд, от които 12 години, 07 месеца и 17 дни действителен осигурителен стаж. Към датата на подаденото заявление - 04.01.2023 г., Б. И. С. е била на възраст 66 години, 10 месеца и 06 дни.

След извършена преценка на правото на пенсия, с разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване /л.21/, потвърдено с оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. - град, е постановен отказ за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1, 2 от КСО, тъй като Б. И. С. няма 36 години осигурителен стаж, както и на основание чл.68, ал.3 от КСО, поради неизпълнение на изискуемата законова предпоставка за наличие на 15 години действителен осигурителен стаж. В мотивите на разпореждането е прието, че жалбоподателката няма и право да внесе осигурителни вноски по чл.9а, ал.2 КСО за придобиване на пенсия, тъй като недостигащият стаж по чл.68, ал.1-2 е повече от 5 г. На следващо място е посочено, че стажът в трудова книжка № 189/19.12.1979 г. , за периода от 01.11.1996 до 30.06.1998 г. от Е. Т. ООД [населено място] е неоформен, поради което не се зачита. Разпореждането е обжалвано по административен ред с жалба № 1012-21-422/20.04.2023 г., подадена в срока на чл.117, ал.2, т.1 КСО.

С обжалваното в настоящото производство решение на директора на ТП на НОИ С. – град /л.10/ е прието, че жалбата срещу разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. е неоснователна и недоказана. За да достигне до този извод, административният орган е приел, че съгласно императивното изискване на чл.68, ал.3 КСО за придобиване право на пенсия, се изисква наличие на най-малко 15 години действителен осигурителен стаж. Цитиран е §1, т12 от Допълнителните разпоредби на КСО, според който „действителен стаж“ по смисъла на Част I на кодекса е действително изслуженото

време по трудово или служебно правоотношение, времето, през което лицето е работило по друго правоотношение и е било задължително осигурено за инвалидност, старост и смърт, както и времето, през което лицето е подлежало на задължително осигуряване за своя сметка и е внесло дължимите осигурителни вноски. С горното уточнение, директорът на ТП на НОИ С. – град е приел, че действителният стаж на Б. И. С. е правилно определен за времето от 12 години, 07 месеца и 17 дни. Посочено е също, че противно на твърденията в жалбата е зачетен осигурителен стаж за периода 24.01.1979 г. до 19.12.1979 г. /по удостоверение за раждане на дете от 10.03.1979 г./, който се равнява на 10 месеца и 25 дни, съгласно §9, ал.1 от ПЗР на КСО. Сочи се, че е зачетен и осигурителен стаж в размер на 11 месеца и 5 дни за периодите, в които жалбоподателката е получавала обезщетение за безработица, а именно – от 25.04.1991 г. -01.07.1991 г. и от 01.08.1998 г. – 01.05.1999 г. Въпреки горното, в решението е посочено, че времето за отглеждане на дете на неработеща майка и времето, през което е изплащано обезщетение за безработица по КТ се зачитат за осигурителен стаж, но не и за действителен стаж по смисъла на § 1, т.12 от ДР на КСО, тъй като не представляват време, изслужено по трудово или служебно правоотношение, времето, през което лицето е работило по друго правоотношение и е било задължително осигурено за инвалидност, старост и смърт, както и времето, през което лицето е подлежало на задължително осигуряване за своя сметка и е внесло дължимите осигурителни вноски. За пълнота, в решението е посочено, че дори и да бяха взети предвид спорните периоди, то общият стаж на жалбоподателката отново би бил общо 14 години, 3 месеца и 17 дни, т.е. отново под изискуемия минимум от 15 години. С тези мотиви, директора на ТП на НОИ С. – град оставя без уважение жалбата на Б. И. С..

При така установената фактическа обстановка, Административен съд- София-град направи следните правни изводи:

Жалбата е подадена от надлежна страна, срещу акт подлежащ на съдебен контрол и в законоустановения срок, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК настоящият състав следва да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК.

В тази връзка съдът установи, че оспореното решение е издадено от компетентен орган в рамките на предоставените му правомощия съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО. Съгласно чл. 98, ал. 1, т.1 от КСО компетентността за издаване на разпореждания за възстановяване на неправилно изплатени суми за пенсии е предоставена на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в ТП на НОИ или на други длъжностни лица, определени от ръководителя на съответното ТП на НОИ. Потвърденото с оспореното решение разпореждане №[ЕГН]/5 от 20.01.2023 г., също е издадено от компетентен орган – длъжностно лице по „ПО“ в ТП на НОИ С.-град, съгласно заповед №1015-21-92/11.03.2020 г., приложена по делото /л.22/.

Оспореното решение е издадено в предвидената от закона форма, не са допуснати съществени нарушения на административно производствените правила.

Съгласно разпоредбата на чл. 68, ал. 3 от КСО, лицата, които нямат право на пенсия по ал.1 и 2, придобиват право на пенсия при кумулативното наличие на следните предпоставки: навършени 65 год. и 10 мес. за жените /след 31.12.2016 г. възрастта се

увеличава с 2 месеца за всяка следваща календарна година/ и наличие на най- малко 15 год. действителен осигурителен стаж.

Съгласно чл. 15, ал. 3, т. 3 от НПОС право на пенсия по чл. 68, ал. 3 КСО се придобива при не по- малко от 15 години действителен осигурителен стаж и навършена възраст от 1 януари 2018 г.- 66 години и 2 месеца.

Към датата на подаване на заявлението за отпускане на пенсия за ОСВ 04.01.2023 г., Б. И. С. е на възраст 66 години, 10 месеца и 06 дни. При това положение липсва спор относно факта, че Б. И. С. отговаря на първата кумулативна предпоставка по чл.68, ал.3 КСО.

Правният спор е относно това има ли Б. И. С. 15 години действителен осигурителен стаж, за да ѝ се признае правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

В чл.40, ал.1 и ал.3 от НПОС е регламентирано, че осигурителният стаж се установява с данните по чл.5, ал.4, т.1 от КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и с документ по утвърден образец, които се издават въз основа на изплащателните документи, други разходооправдателни документи и договори за възлагане на труд.

В процесния казус жалбоподателката Б. И. С. със заявление от 04.01.2023 г. е направила искане за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, към което е приложила изискуемите се съгласно чл.2 от Наредба за пенсиите осигурителния стаж (НПОС) документи за преценка правото на пенсия.

Изчисленият от длъжностно лице по „ПО“ в ТП на НОИ С.- град осигурителният стаж от III-та категория на жалбоподателката е 14 г., 07 месеца и 17 дни, а признатия действителен осигурителен стаж е 12 години, 07 месеца и 17 дни, тъй като периода от 10 месеца и 25 дни, през който Б. И. С. е била в отпуск по майчинство не е зачетен за действителен осигурителен стаж по смисъла на чл. 68, ал. 3 от КСО. За периодите 25.03.1991 г. -25.04.1991 г. и 30.06.1998 г. -30.07.1998 г., през които Б. С. е получила обезщетение за оставане без работа по чл.222, ал.1 от К /2 месеца/ и за периода от 01.08.1998 г. -01.05.1999 г., в размер на 11 месеца и 5 дни, също не са приети като действителен осигурителен стаж по смисъла на чл.68, ал.3 от КСО.

Директорът на ТП на НОИ С.-град е потвърдил разпореждането, като е посочил, че с жалбата е представена трудова книжка № 189/19.12.1979 г. с надлежно заверен стаж за периода 01.11.1996 г. – 30.06.1998 г. при осигурител Е.-Т. ООД, даващ основание за допълнително зачитане на осигурителен стаж в размер на 1 година и 8 месеца. Независимо от това, директорът на ТП на НОИ С. - град сочи че така формирания действителен стаж на жалбоподателката се равнява на 14 години, 3 месеца и 17 дни, поради което не се променя крайният извод за липса на предпоставките, визирани в чл.68, ал.1-3 КСО.

Съгласно чл.1 КСО този кодекс урежда обществените отношения, свързани със: 1. държавното обществено осигуряване при общо заболяване, трудова злополука, професионална болест, майчинство, безработица, старост и смърт. Осигурителните права на майката са посочени както в чл. 48- 54 от КСО, така и в чл. 9, ал.2, т. 1, и т. 2 от КСО. По силата на чл. 9, ал. 2, т. 1 и т. 2 от КСО за осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски, се зачита времето на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете и за бременност и раждане. В същия смисъл е и разпоредбата на чл. 38, ал. 3, т. 6 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, според която за осигурителен стаж се зачита и изчислява времето на отпуските за бременност, раждане и отглеждане на дете в размерите, определени от КТ- изцяло, независимо от продължителността на работното време. При общественото осигуряване при

майчинство, Кодексът не прави разлика между лицата, които са майки, а напротив въвежда равенство в правата на различните категории жени, които полагат труд, осигурени са за този риск вкл. и в хипотезите на чл. 68, ал. 1- ал. 3 от КСО. В Решение № 2 от 04.04.2006 г. по конституционно дело № 9 от 2005 г. К. съд на Република България приема, че съгласно чл. 47, ал. 1 от Конституцията отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата, а според алинея 2 жената майка се ползва от особената закрила на държавата, която ѝ осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска помощ, облекчаване на труда и други социални помощи. Отчетени са многообразието на житейските хипотези през периода на майчинството, динамиката на икономическите възможности на гражданите, както и различния правен статус на жените майки (работещи, неработещи, осигурени или неосигурени). Това е заложено и в цитираната по-горе новела на чл. 9, ал. 2, т. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване. Предвид това времето на „майчинството“ се зачита за осигурителен стаж при пенсиониране. Текстът не прави разграничение за изчисляване на стажа в хипотезата на чл. 68, ал. 1 и ал. 2 от КСО и чл. 68, ал. 3 от КСО, който се зачита еднакво, когато жалбоподателката е ползвала отпуск по майчинство и когато тя фактически е полагала труд. В подкрепа на това е и § 9, ал. 1 от ПЗР на КСО, където изрично е разписано, че времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби, се признава за осигурителен стаж по този кодекс. Според материалноправната норма, която е действала по време и е регулирала отношенията свързани с видовете отпуск по майчинство- чл. 80 от ППЗП (отм.), за трудов стаж по смисъла на ЗП (отм.) се зачита времето, прекарано в законно установения платен и неплатен отпуск, който се признава по КТ, какъвто несъмнено е и отпускът по майчинство. Към този период от време е била в сила Инstrukция № 2492 за реда и начина за издаване на документи трудов стаж (отм.), видно от която времето на ползване на отпуск по болест, поради бременност и раждане, платен и неплатен отпуск също се зачита за трудов стаж по ЗП (сега отм.). С Постановление на Министерския съвет № 61 от 1967 г. за насърчаване на раждаемостта (обн., ДВ, бр. 2 от 1968 г., в сила за спорните 10 месеца и 25 дни), времето за бременност (45 дни преди раждането), раждане и отглеждане на деца, родени или осиновени след 31.12.1967 г., от неработещи жени- майки или осиновителки, се признава за трудов стаж. Размерът на трудовия стаж, който се зачита по този ред, се определя в зависимост от броя и поредността на родените деца. Следователно и при двата пенсионни режима по отменения ЗП (отм.), и по сега действащия КСО отпускът по майчинство се зачита и за трудов стаж при пенсиониране, респективно осигурителен стаж при пенсиониране, поради което липсва правно основание за приложение на § 1, ал. 1, т. 12 от ДР на КСО.

С оглед на така изложените съображения, настоящата инстанция приема, че периодът, в който Б. С. е била неработеща жена-майка, отглеждаща дете, а именно: от 24.01.1979 г. до 19.12.1979 г., с продължителност от 10 месеца и 25 дни, следва да ѝ се признае при изчисляване на осигурителния стаж по чл. 68, ал. 3 от КСО като действителен осигурителен стаж /в този смисъл решение № 5017/20.04.2021 г. по адм. дело № 1680/21 г. по описа на ВАС, Шесто отделение/.

По отношение на стажа в Е.-Т. ООД, доколкото пред административния орган е приставена трудова книжка № 189/19.12.1979 г. с надлежно заверен стаж за периода 01.11.1996 г. – 30.06.1998 г., даващ основание за допълнително зачитане на осигурителен стаж в размер на 1 година и 8 месеца, съдът счита, че същият правилно е добавен към действителния стаж на жалбоподателката. Предвид всичко изложено до тук, прибавяйки към осигурителния стаж, който вече е признат от ръководителя на „ПО“ при ТП на НОИ от 12 години 07 месеца и 17 дни, 10 месеца и 25 дни /периода на майчинството/ и 1 година и 08 месеца /осигурителния стаж от Е.-Т. ООД /, осигурителният стаж на Б. С. е общо 15 години, 2 месец и 12 дни. Налице е и втората кумулативна предпоставка визирана в чл.68, ал.3 КСО, а именно жалбоподателката има повече от 15 години действителен осигурителен стаж.

С оглед изложеното, оспореното решение, с което е отхвърлена жалбата на Б. И. С. срещу разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ С. — град, следва да бъде отменено, като противоречащо на материалния закон. Тъй като съгласно разпоредбата на чл. 98, ал. 1 КСО, компетентен да се произнесе по заявлението за отпускане на пенсия е длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на НОИ, преписката следва да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне по заявление с вх.№2113-21-30/04.01.2023 г. на Б. И. С. за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 3 КСО.

При този изход на делото, в полза на жалбоподателя следва да бъдат присъдени и направените деловодни разноски, в размер на 1000.00 лв., за договореното и изплатено адвокатско възнаграждение, съгласно приложен договор за правна защита и съдействие /л.112/ и списък /л.113/. По възражението на прекомерност на адвокатското възнаграждение, съдът счита същото за неоснователно, тъй като посочената сума съответства с определения минимален размер в чл.7, ал.1, т. 4 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, 16 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 2153-21- 108 от 16.05.2023 г. на директора на Териториално поделение на Национален осигурителен институт С. - град, с което е отхвърлена жалбата на Б. И. С. срещу разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ С. - град

ОТМЕНЯ разпореждане № [ЕГН]/5 от 20.01.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ С. – град.

ИЗПРАЩА делото като преписка на длъжностно лице по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ С. - град за ново произнасяне, в законоустановения срок, по заявление вх.№ 2113-21-30/04.01.2023 г. на Б. И. С., съгласно

указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в мотивите на решението.

ОСЪЖДА директора на Териториално поделение на Национален осигурителен институт С. - град да заплати на Б. И. С., ЕГН [ЕГН], разноски по делото в размер на 1000 лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

Препис от решението, на основание чл. 138 от АПК, да се изпрати на страните.

Съдия: